

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
26 czerwca 2019 roku

Latająca Biblioteka Pomysłów II

Cykl spotkań warsztatowych dla bibliotekarzy o nowej literaturze dziecięcej i młodzieżowej

Biblioteka jako pokój zagadek – proste zabawy wykorzystujące książki i przestrzeń w bibliotece

Powadzenie: Małgorzata Swędrowska

Książka jest przedmiotem absolutnie potrzebnym w życiu człowieka. My, dorośli to wiemy, ale dzieci – niekoniecznie. Jako dojrzały bibliofile wiemy, jak ważną rolę pełnią książki – uczą myślenia, rozwijają wyobraźnię, przekazują wiedzę, pozwalają przyjemnie spędzić wolny czas. Książki pomagają nam poznać siebie samych i znaleźć odpowiedzi na pytania, które przynosi codzienność. Naszym zadaniem jest uświadomić młodemu pokoleniu te wartości płynące z czytania.

Nie jest to łatwe wyzwanie, ale też nie przerasta naszych możliwości. Co możemy zrobić, by dzieci spojrzały łaskawszym okiem na książki? Podchodząc do młodych czytelników z szacunkiem, empatią i świadomością różnic pokoleniowych, możemy zaproponować im atrakcyjne zajęcia w bibliotece, które być może rozbudzą w nich pasję czytania i zagłębiania się w świat literatury.

Jednym z pomysłów na zajęcia w bibliotece jest przekształcenie jej w tzw. „pokój zagadek”. Dzieci uczestniczące w spotkaniu stają się jego współtwórcami, działają w grupach, rozwiązują zadania ukryte między kartami książek oraz sami tworzą nowe zagadki.

Od czego zacząć?

1. Pomyśl pozytywnie o czekającym Cię spotkaniu z dziećmi/młodzieżą. Uśmiechnij się do siebie i uświadom sobie, jak twórczą bibliotekarką/twórczym bibliotekarzem jesteś. Komunikacja niewerbalna podczas spotkania z młodymi czytelnikami ma duże znaczenie dla przebiegu spotkania. Jeśli dzieci wyczytają z przekazu Twego ciała, że robisz coś z poczucia obowiązku, konieczności zrealizowania zadań projektowych bądź wykonania służbowego polecenia, to warsztaty mogą się nie udać. Dzieci/młodzież muszą czuć, że jesteś pełna/pełen zaangażowania i dobrych intencji, oraz, że szanujesz młodych ludzi, rozumiesz ich wątpliwości co do sensu czytania książek, że zdajesz sobie sprawę, jak trudno w dzisiejszych czasach wychowywać się wśród książek, gdy wokół tyle technologicznych atrakcji.
2. Przygotuj wystrój sali. Zadbaj o „podwójne drzwi” – zawieś w ościeżnicy (np. przy pomocy taśmy malarskiej) firankę, tiul, lekką tkaninę, która stanie się na chwilę wrotami, otwierającymi pokój zagadek. Zaznaczysz w ten sposób, że podczas zajęć biblioteka będzie pełniła inną niż dotychczas funkcję, stanie się miejscem odkrywania, a nie tylko wypożyczania książek.
3. Znajdź książki, które staną się bohaterami spotkania: tyle, ilu jest uczestników (to wersja dla bibliotek posiadających dużą przestrzeń na zajęcia), albo kilka (np. 6–8 – gdy biblioteka dysponuje małym pomieszczeniem – wtedy dzielimy uczestników na grupy).
4. Do każdej wybranej przez Ciebie książki włóż kartkę formatu A4, zgiętą na pół. Na każdej kartce zapisz pierwsze zadanie do wykonania.

Zadania wyływające z książek

5. Umieść książki w wybranych miejscach na półkach i w innych zakamarkach biblioteki. Książki muszą być wyraźnie oznaczone, np. wystającą z regału zakładką, wstążką, kawałkiem kartki. Dodatkowo książki powinny być ponumerowane lub oznaczone symbolami – będą to punkty na mapie, jaką wręczysz młodym, początkującym czytelnikom.

Przykładowe tytuły książek i dopasowane do nich zadania wraz z odpowiedziami, które można wykorzystać organizując pokój zagadek

1. „W moim sercu” Jo Witek (Wydawnictwo Mamania)
Czego dodaje odwaga w sercu? Odpowiedź znajdziesz w piątym sercu książki.
(odpowiedź: Skrzydła)
2. „Mama jest tylko jedna, a tu mamy wszystkie” Reguera Raquel Diaz
(Wydawnictwo Debit)
Co znajduje się na stoliku nocnym Mamy Gawędziarki?
(odpowiedź: Książki)

3. „Jaki znak Twój Wierszyki na dalsze 100 lat niepodległości” Michał Rusinek (Wydawnictwo Znak)
Kto jest bohaterem książki?
(odpowiedź: Malec)
4. „Moja siostra! Mój brat!” Bonilla Rocío (Wydawnictwo Papilon)
Czego nie boi się siostra?
(odpowiedź: Potwora, który mieszka w pokoju)
5. „Cztery zwykłe miski” Iwona Chmielewska (Wydawnictwo Format)
Z czego została zrobiona ta książka?
(odpowiedź: z niepotrzebnych papierów i starych książek wycofanych z bibliotek)
6. „Strupek” Genichiro Yagyu (Wydawnictwo Tako),
Z czego powstaje strupek?
(odpowiedź: Strupek to skrzep krwi)
7. „Wielka historia małej kreski” Serge Bloch (Wydawnictwo Zakamarki),
Czego nauczył kreskę bohater książki?
(odpowiedź: Nauczył jak zrobić kapelusz, rower, piłkę)
8. „Brzuchem do góry” Urszula Palusińska (Wydawnictwo Dwie Siostry),
Co robią harcerze?
(odpowiedź: Stoją na warcie)
9. „Ala ma kota, a Ali?” Jolanta Nowaczyk (Wydawnictwo Dwie Siostry)
Od jakiego zdania zaczynają naukę dzieci w Maroku?
(odpowiedź: Flaga naszego kraju jest piękna)
10. „Pięknie dziękuję” Ellen Surrey (Wydawnictwo Babaryba)
Jakie zadanie domowe otrzymał Miki?
(odpowiedź: Zastanowić się, komu chciałby powiedzieć „dziękuję”)
11. „Na jeden dzień” Laura Leuck (Wydawnictwo Wytwórnia)
Bohater chciałby na jeden dzień wspiąć się na palmę i zostać...
(odpowiedź: Szympansem)
12. „Przed i po” Anne-Margot Ramstein (Wydawnictwo Format)
Znajdź ilustrację konia na biegunach. Gdy jesteś mały bujasz się na koniu na biegunach, a gdy się starzejiesz siedzi na ...
(odpowiedź: Fotelu bujanym)
13. „Moja mama, mój tata” Małgorzata Swędrowska (Wydawnictwo Wytwórnia)
Jakie góry przenosi Tata?
(odpowiedź: Góry prania)
14. „Elementarz w podskokach” Małgorzata Swędrowska (Wydawnictwo CED)

Znajdź stronę z literą q. Przeczytaj wiersz „bez ogonka” Zapisz jakie wyrazy drżą, że zgubią ogonek w „q”.

(odpowiedź: Sąd, Bąk, Frączek, Łąd)

15. „Mój przyjaciel niedźwiedź” Katarzyna Minasowicz (Wydawnictwo Bajka)
Jak mają na imię bohaterowie książki?
(odpowiedź: Felka i Felek)
16. „Gra luster” Herve Tullet (Wydawnictwo Insignis)
W jaki kształt zmienia się prostokąt w tej książce?
(odpowiedź: W koło)
17. „Pikotek chce być odkryty” Tomasz Samojlik (Wydawnictwo Widnokrąg)
Wymień trzy zwierzęta, które spotyka Pikotek
(odpowiedź: Borsuk, lis, żubr)
18. „Ernest” Catherine Rayner (Wydawnictwo EneDueRabe)
Jakie było marzenie Ernesta?
(odpowiedź: Zmieścić się w książce)
19. „Wiersze, że aż strach” Małgorzata Strzałkowska (Wydawnictwo Media Rodzina)
Znajdź wiersz „Bordo Morda” i odpowiedz, w jakim kraju żył rudy lord
(odpowiedź: Irlandia)
20. „Osobliwa księga niepoważnych supermocy czyli różni znaczy fajnie” Theo Tsecouras (Wydawnictwo Adamada)
Wymień trzy rzeczy, które rozpoznaje chłopiec w ciemnościach
(odpowiedź: Płyta jazzowa, ołówek 2B, tomik poezji szkockiej, jabłko, kicia, kolano, motek fioletowej włóczki)
21. „Małe historie o wielkich marzeniach” Marta H. Milewska (Wydawnictwo BIS)
Czym podróżowała mucha z drugiego opowiadania w książce
(odpowiedź: Pociągiem)
22. „Czarny kot, biała kotka” Silvia Borando (Wydawnictwo Nasza Księgarnia)
Jaki kolor mają kociątka Czarnego kota i Białej kotki?
(odpowiedź: Pomarańczowy)
23. „Dziewczynki latają wysoko” Raquel Diaz Reguera (Wydawnictwo Debit)
Co dosypuje dziewczynkom do butów i plecaków banda Pana Nie-uda-ci-się
(odpowiedź: Małe kamienie)
24. „Są takie koty” Martyna Czub (Wydawnictwo Tekturka)
Co potrafią koty utkane ze słońca i deszczu?
(odpowiedź: Tworzą tęczę)
25. „Megachłopiec i Wszekkarton” Paweł Krupski (Wydawnictwo Trzy Wulkany)
Na jaką chorobę zapadł karton

(odpowiedź: Pospolite przemoczenie)

26. „Moje Roboty, Pizamorama” Bertrand Frederique, Leblond Michael
(Wydawnictwo Wytwórnia)
Czy obrazy w książce poruszają się?
(odpowiedź: To jest nasze złudzenie wzrokowe)
27. „Ja nie chcę do przedszkola” Stephanie Blake (Wydawnictwo Dwie Siostry),
Jakie zdanie powtarza się najczęściej w książce?
(odpowiedź: Co to, to nie!)
28. „Kolorowy potwór” Anna Llenas (Wydawnictwo Mamanía),
Jaki kolor ma złość?
(odpowiedź: Czerwony)
29. „Jedźcie pociąg z daleka” (Wydawnictwo Muchomor),
Jaki kolor czapki ma konduktor
(odpowiedź: Granatowy)
30. „Silva rerum czyli łacina hasa po polach i lasach” Monika Miazek-Męczyńska
(Wydawnictwo Naukowe UAM)
Co znaczą słowa „sic itur ad astra”...
(odpowiedź: Tak się idzie do gwiazd)

Przebieg spotkania

1. Po przywitaniu uczestników, wyjaśniasz dlaczego dziś w bibliotece znajdują się „podwójne drzwi”. Pokazujesz kilka książek, które mają w sobie coś niepowtarzalnego, np. najdłuższa książka wydana w Polsce („Pikotek chce być odkryty” Tomasza Samojlika, Wyd. Widnokrąg), książka z dwoma początkami i końcem w środku („Kominiarz Piekarz” Dominiki Czerniak-Chojnackiej, Wyd. Dwie Siostry; „Mój przyjaciel niedźwiedź” Katarzyny Minasowicz, Wyd. Bajka) książka, która świeci w ciemności („The game in the dark” Herve Tulleta, Phaidon - książka w jęz. angielskim), w której można się przejrzeć („Gra luster” Herve Tulleta, Wyd. Insignis), która zmienia swój format („Ernest” Catherine Rayner, Wyd. EneDueRabe), którą można czytać śpiewając („Idziemy na niedźwiedzia” Michaela Rosena, Wyd. Dwie Siostry; „Jedźcie pociąg z daleka” Wyd. Muchomor)...
2. Przedstawiasz dzieciom cel spotkania: dzisiaj poznają kilkanaście książek, które według Ciebie są jedyne w swoim rodzaju, niepowtarzalne i bardzo ciekawe. Równocześnie informujesz, że współpracując, będą mogli znaleźć różne zagadki i tajemnice, które kryją się w książkach. Dzisiaj biblioteka zmieni się w pokój zagadek, a uczestnicy spotkań – w detektywów tropiących właściwe odpowiedzi.
3. Następnie wręczasz każdemu dziecku lub grupom mapę pokoju zagadek, na której cyframi, symbolami lub opisowo zaznaczone są miejsca ukrytych książek z zadaniami.

Zapraszasz dzieci do odbycia wędrowki śladami książek. Celem misji jest rozwiązanie zadań, które znajdują się na kartkach włożonych w książki, a następnie wymyślenie i zapisanie innych zadań, które będą wyzwaniem dla następnych osób/grup), które znajdą książkę.

4. Znajdź czas na podsumowanie warsztatów i pozwól dzieciom wypowiedzieć się na temat zabawy i poznanych książek. Zachęć do wypożyczenia ich do domu oraz do wymyślenia podobnych zagadek dla członków swojej rodziny, albo rówieśników w klasie.

5. Zachęć dzieci do odwiedzania biblioteki i wspólnego poszukiwania książek, które czynią życie barwniejszym, radośniejszym i bardziej refleksyjnym.

Mam nadzieję, że spotkanie literackie w formie aktywnego rozwiązywania i wymyślenia własnych zadań do książek ilustrowanych, zaowocuje wzrostem zainteresowania książkami i rozbudzi ciekawość poznawczą oraz wyobraźnię uczestniczących w zajęciach dzieci.

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
26 czerwca 2019 roku

Latająca Biblioteka Pomysłów II

Cykl spotkań warsztatowych dla bibliotekarzy o nowej literaturze dziecięcej i młodzieżowej

Bardzo proste zabawy – przerywniki w trakcie spotkania literackiego w bibliotece

Opracowanie: Małgorzata Swędrowska

Wspólne otwieranie książek za pomocą hasła

- *Gadu, gadu, gadka, to książki okładka,
Która teraz się otwiera i w świat wierszy nas zabiera.*
- *Baju, baju, dziwy, dziwy, czy dzieje się na niby?
Karta książki się otwiera, w świat fantazji nas zabiera!*
- *Szast, prast, szu. Siedzimy teraz tu
I słuchamy opowieści, która w głowie się nie mieści!*
- *Lelum polelum – powiem to trzy razy
I coś miłego zaraz się wydarzy!*

Zabawy ruchowe na siedząco

- *Żeby było nam wesoło rozejrzyjmy się wokół,
w prawo, w lewo, w górę w dół i już widać uśmiech mój!
Żeby było nam przyjaźnie chwyćmy się za ręce raźnie
W prawo, w lewo, raz i dwa, każdy dobry humor ma!*

- Gimnastyka znana:
*Głowa, ramiona, kolana, pięty,
kolana, pięty, kolana, pięty,
głowa, ramiona, kolana, pięty
Oczy, uszy, usta, nos.*
- Gimnastyka mniej znana:
*Głowa, ramiona, kolana, pięty,
Plecy proste, brzuch wciągnięty,
Głowa, ramiona, kolana, nos,
A na głowie jeden włos
(oddajemy książkę głos).*
- *Kto mnie słyszy, kłaśnie raz!
Kto mnie słyszy kłaśnie dwa razy!
Kto mnie słyszy powie psyt, i już cały hałas znikł!*
- Bajkowe brawa:
Oj tak, tak, oj tak, tak – dużo, dużo, dużo braw!
- *Ta zabawa jest bajkowa, w nią się bawi tak – jak?
Ręka-ręka, noga-noga, oko, ucho, kark – tak!*

Rymowanekę powtarzamy w tempie wolnym do coraz szybszego, głosem donośnym i coraz bardziej wyciszonym. Możemy ją wypowiadać z różnymi emocjami w głosie: z radością, smutkiem, ze złością...

To już koniec opowieści, która w głowie się nie mieści!